

MADDEYİ TANIYALIM

Madde nedir?

Çevrede gördüğümüz, duyu organlarımızla algılayabildiğimiz boşlukta yer kaplayan canlı ve cansız varlıkların tümüne **madde** denir.

İnsanlar, hayvanlar, bitkiler, taş, toprak, hava, su, masa, sandalye, kalem, silgi, Güneş, Dünya, Ay ve yıldızların hepsi maddedir.

Maddeyi Niteleyen Özellikler Nelerdir?

Maddelerin beş duyu organımızla hissedebildiğimiz benzer ya da farklı özellikleri vardır.

Sert - Yumuşak

Esnek - Kırılgan

Pürüzlü - pürüzsüz

Renkli - Renksiz

Kokulu - Kokusuz

Tat

Maddelerin;

Renk ve şekillerini **gözümüzle**,

Kokularını **burnumuzla**,

Tatlarını **dilimizle**,

Sertlik, yumuşaklık, pürüzlülük ve pürüzsüzlük gibi özelliklerini **derimiz** yardımı ile algılarız.

SERTLİK- YUMUŞAKLIK

Dokunma duyusu (derimiz) organımız ile maddelerin sert yada yumuşak olduğunu anlarız.

Kolayca şekil alabilen maddelere **yumuşak madde** denir. Oyun hamuru, sünger, pamuk gibi maddeler yumuşak maddelerdir.

Kolayca şekil almayan, kolayca çizilemeyen, buruşmayan maddeler sert maddelerdir.

Tahta, demir ve çelikten yapılan maddeler sert maddelerdir.

ESNEKLİK - KIRILGANLIK

Kuvvet uygulanınca şekli değişen, kuvvet kalkınca tekrar eski haline dönen maddelere **esnek maddeler** denir. Esnek maddeler uzayıp kısalabilir ve kolayca bükülebilirler.

Silgi, paket lastiđi, sünger, yay ve balon esnek maddelere örnektir.

Herhangi bir etki sonucu kolayca kırılabilen ve eski haline dönemeyen maddelere **kırılğan madde** denir. Cam, porselen, ayna kırılğan maddelere örnektir.

Bazı maddeler çok kolay, bazıları ise daha zor kırılabilir.

PÜRÜZLÜ - PÜRÜZSÜZ

Maddelere dokunarak pürüzlü ya da pürüzsüz olduklarını anlayabiliriz.

Yüzeyi girintili, çıkıntılı olan maddeler **pürüzlü maddelerdir**. Pürüzlü maddelerin yüzeylerinde kayganlık özelliği azdır.

Ağaç kabuğu, kaya, halı ve taş pürüzlü yüzeye sahiptir.

Yüzeyi düzgün, kaygan olan maddeler **pürüzsüz maddelerdir**.

Cam, yazı tahtası, fayanslar ve ampul pürüzsüz maddelerdir.

RENKLİ - RENKSİZ

Gözümüzle maddelerin renkli ya da renksiz olduğunu algılarız. Cam, hava, su gibi maddeler renksizdir. kalem, kapı ağaç gibi maddeler ise renklidir.

Maddeleri sadece renklerine göre ayıramayız. Beyaz renkteki tuz ve şekeri rengine göre ayırt edemeyiz.

KOKULU - KOKUSUZ

Burnumuzla varlıkların kokulu veya kokusuz olduğunu algılayabiliriz. Ayrıca maddeleri kokusu yardımı ile ayırt edebiliriz.

Çiçek, meyve, soğan, parfüm, kolonya kokulu maddelerdir.

Hava ,taş, şekere, tuz ve altın ise kokusuz maddelerdir. Tuz ruhu gibi bazı maddeleri koklamak tehlikelidir.

TAT

Bazı maddeleri tadına bakarak tanıyabiliriz.. Meyve ve sebzelerin tadını yiyerek anlayabiliriz. Bazı maddeler tatlı, bazı maddeler ekşi, bazı maddeler acı, bazı maddeler de tuzlu olabilir. İçinde ne olduğunu bilmediğiniz sıvıları kesinlikle koklamamalı ve tadına bakmamalıyız.

Saydam madde: Işığı geçiren maddelere saydam madde denir. Cam, su, hava saydam maddelere örnektir.

Opak madde: Işığı geçirmeyen maddelere opak madde denir. Duvar, tahta demir ışığı geçirmeyen maddelere örnektir.